

ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΦΙΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΜΕΔΕΤΕΣ

ΤΟΥ Κ. ΦΑΝΗ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΩΣ ΕΙΔΕ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΈΝΑΣ ΕΠΤΑΝΗΣΙΟΣ ΤΑ 1849 - ΛΙΒΕΛΛΟΓΡΑΦΟΙ ΚΑΙ ΣΑΤΥΡΙΚΟΙ - Ο Α. ΦΑΤΣΕΑΣ

ΟΙΟΣ γνωρίζει ή ποιός θηταῖται τὸν Α. Φατσέα σήμερος; Ποιός τὸν προσέβε οὖται ξοδοῖς; Ποιός τὸν βιογράφησε ὅταν πέθανε; Κύν διωτις ὁ ἄγνωστος αὐτὸς Ἐπτανασόπουλος ἡπιότε ζήνας ἀπό τοὺς πολιτικῶτερούς λαβεῖλογράφους τῆς ἡγεμονίης τους, ἔνας ἴασιτος συντριψτός, ἔνας ἀπό κείνους που παλέψησαν καὶ μερινθρήσαν γιὰ νὰ λύσουν τὰ δεσμα τῆς πατέριδος τους, που στένεις κάπιο ἀπὸ τὴν Δαρανικὴν προστασίαν τῆς Ἀγγίας. Πρεναῦ εἰπορχόο καὶ παραποτό — πολύταξειδειμένος καὶ πολύτειος — ψυχὴ φιλελεύ-

θέον καὶ φλογερή, δὲν μπορούσε ν' ανέρζην τὴν Αγγλοκρατία, ποὺ καταδίωκε κάθε φυλέκιθη στην καὶ κατεδίκαιη σὲ σὲ φρικτὰ μαρτύρια δύος Σητόνων τὴν ἀλλαγὴ τοῦ συντήματος, ποὺ κρατοῦσε στην Ἐπτάνησο. Ὁ Φατσέας ἀνήκει στὸν πρότονες ἐπεινός, ποὺ μαζί με τὸν Μονοτοξόνη, τὸν Ζαπτέλη, τὸν Μαρφαγιάνη, τὸν Ἰακωβάτο, τὸν Βιάζο Κατοδίτηα καὶ πολλούς άλλους, ἔπειταν τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν συνθηκῶν καὶ ἔγινεσαν ἐλεύθερες ἐπλογές, ἐλευθερωταπτία καὶ δημοκρατικοτήτη τῶν θεσμῶν στὴν ἄγιονουστονάρη πατρίδα τους. Ελέγει μάλιστα τὴν τόπῳ, προτού καν δοθεῖ ἡ ἐλεύθεροτεπτία, νά κυριοφόρησι ΑΝΩΝΥΜΑ ἔνων ἀπὸ ταῦς καινοτομείων ιδιεύλων τὴν ενωτίων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν ἀριστοκρατῶν τῆς Ἐπτάνησον, μὲ τὸν τίτλο «Οἱ Ἀγγλοι εἰς τὴν Ἐπτάνησον — 1848». Ή δημοψία τῆς ἐποχῆς ἐκείνη, ἡ λιτελογραφία καὶ ἡ πολιτικὴ σάτιρα ἤσταν τὰ μόνα μέσα που διέθεταν οἱ Ἐπτανήσιοι πρὸς ἑποστήριξιν τῶν ἀρχών τους Ἀγγλίας. Δέν ἐσήμεναν οὐτε δειλία, οὐτε ζῆλεψι φύσσων.

'O Eὐγένιος Βούλγαρης.

εφονία του, τὸν μάγκασαν νῦν φύγη ἀπὸ τὰ Γιάννενα, νῦν διαληση τὴν Ἀσαδόμια τὸν "Αθών καὶ τελευταῖς νῦν ἐγκατέλειψή την" Εὔλαίδα καὶ νῦν μεταβὰ στὴν Εὐρώπη. Ἀλλά καὶ κεῖ ποτὲ δὲν ληστρώνται τοὺς ἔχθρούς του... Ποτὲ δὲν τοὺς ἄφησε ησυχούς. 'Ο Μπαλάνος, ποι ἔποιτες καὶ νομίζε πώς βρήκε τὸν τετραγωνισμὸν τοῦ κύκλου, κινοὶς ἀπόταξες τοι Ἐγγείνιον στὰ Γιάννενα, δέχτηκε. Μπήσεις αὖτοι 50 διά-
κιλματα χρόνια, καὶ πειθαρέντος τοὺς λιβελλογραφικοὺς καταγγειλοὺς τοι Εὐγένιον. Τοι ίδια συνέβη καὶ μὲ τὸν Ἀθωνάσιο Ψαλλίδη, ποὺ καὶ τὸ θάρρος νὰ κατασχίνῃ τὴν περφημηνία «Δογκή» του. Ο Βούλγαρης, μὲν αὐτὸς ὅγδοντα χρόνια, δὲν δέχτηκε τὸ κύτταρα καὶ παρ' ὅηλ τὴν ἡμέρα του, ἔγνωσε λιβελλογραφίαν τοῦ Ψαλλίδα καὶ τὸν περίπλοντος μὲ τὶς κακοπομέρες λιβελλογραφικὲς καὶ σατυρικὲς ἀπαθανατίσεις. 'Ο Βούλγαρης ποτὲ δὲν δέχτηκε πώς ήταν Κεφαλονιάς...

Αλλ' ἔξει ποὺ κατ' ἔξοχήν οὐδέ σεκάσω λόγος γράψει Κερτζίδης...
Ἄλλ' ἔξει ποὺ κατ' ἔξοχήν οὐδέ σεκάσω λόγος γράψει Κερτζίδης...
ἳταν ἡ Ἐπάνωσες. Ή κοινωνίῃ τοῖς των νησιών καὶ ὁ ιδιοφυίας
καὶ παράξενος βίου τῶν πατούσων, ἔδιναν ἀπειρες ἀμφοτέρες σε σκύ-
δαλα. Λιβελλογράφοι καὶ σαπινοί ἀλλάζαν τις κοινωνικότερες φρά-
σεις μεταξύ τους καὶ οἱ λιβελλοί καὶ οἱ σάτυρος διακονίας τὰ πάθη καὶ
τὰ μῆση μάνασσα στις κοινωνίκες τάξεις. Πιούς δὲν θυμάται τοὺς λα-
γχερόνιους λιβελλογραφορύθρους ἀγόνες μεταξύ τῶν Κοινωνῶν. Μητρέ-
άνων, Διανελάκη καὶ πολλοί ἄλλοι στη Ζάνωνθο ἀπὸ τὰ 1788, ποὺ κα-
τέληξαν στὸ νά γάπη ὁ πρότος
τοι ματι του και να εμμασεινή
εἰπά μιον αὐτὸν τοὺς ἀντιτά-
κους τοι; Οἱ στήχοι ποὺ γράψα-
ταν τότε ὑπέξειν πρόσπιτα τῆς
βιωτότερης λιβελλογραφίας και
τῆς αιχγόθερης κοινωνίκης σάτυ-
ρας. Τέτοια εντύπωσις προξένη-
σαν, ὅπει ταρέμεναν μενεύει-
ποι στὴ μητρη τῶν μεταγενεστέ-
ρων και μέχρι σήμερα τοὺς ἀπονέ-
κανεις στὴν Ἐπάνωσε.

Αιβελλογράφος, ποὺ δὲν σύμη-
τε τ' ὄνομά του. ως ἔχης περιέ-
γραψε τὸν Κοιτοῦν;

Ἐργά τον Καντούρη:
Πρόσωπο δίκως ἐντροπή, κορδι
μαγαρισμένο,
λώσσα γιορτή ἀπό πομπή και
(στόμα μολυσμένο
ποὺς ὅ, τι κ' ἀν ἐπέρασε τὸ δολε-
(οὐδὲ κορδι σου
τὰ νειάτα σου καὶ στήν αἰσχρή σου
(ζωὴ τὴν ἐδική σου
ἀφερεῖς ὅλα μαζωτά στοὺς ἄλ-
(λους καὶ λογικεῖς.
πώς ταῖς δικαῖσ σου ταῖς ποη-
παις μὲ τρόπῳ ταῖς σκεπάζεις.
Ολα σε μᾶς είναι γνωστά — — —
Γεί είπαν οι Καντούρη.

(ον είσαι ο Κουτούζης.)
Δυνατήζως τοι Καντούζη δέν
σύνθηκε πάποτε ἄρτιο. 'Ο ποιητής
δέν ζώνει τη δημιουργία καί
λίγες παραγγελίες στην εἰσόγενεα
βλαστού πού τὸν κλήρουν οντας.
καὶ κάρφη ὅλα τὸν τὰ χαρτιά'
τοι πέθανε. Φαινεται πώς ήταν
έποια ή αισχρότητα τῶν αποικι-
ών του, διστα κανεῖς δέν τοῦ λόγου
εὐάλωτος νά τη δημοπεύσῃ. Μόνο μερι-
κοί, στις ιδιοτήτες ἡμέλις του,
την έφεραν καί ἀναφέρουν ἀκρι-
πάτουν στίχους του. "Ετοι, ο

κορυφαῖς τῶν Ἐπτανησίων λι-
βελλοργάφων καὶ σατινέρων ἀπόχρογών, παρέμεινε σχεδὸν ἄγνω-
στος καὶ μόνον νῦνες γιγή τῇ ζωῇ του μᾶς περιστόθικα. Σύγχρονός
του ὁ δὲ ἔντεις τὸν περιγράψει: «Δὲν ἤδυνατο νὰ τοῦ δικιῆσῃ κανεὶς;
ἀμέσως ἀρνήτα δὲ ιδεόλουν καὶ ἀσένουν ἐπιγάμασσεν. Σταρι-
ζων, σπανίς μετεκειμεῖσθαι διπλανικόν.» Ή σάνιοά του ἦταν
ἐπὶ τῷ πολὺ ἀτιμωτικὸς λίθελλος. *Ήτιαζε δὲν περιεπικε».*

Ο Κοινωνίης παρέμεινε μορφή θυμάτική για τη Ζάσσανθο και τη λοιπή Επάντια. Απηνόγνως δέλδονταν Σχολή καὶ γύρω του συγκριτικώς φαντασίους φίλων ή θυμάτων εκθύρος. Το παράδοξο μήνε πάς ό μεγάλως απός απεγκλωπής υπέβησε φρονιμάτων ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΩΝ και συγχρόνων διάσπιμων ΖΩΓΡΑΦΩΝ και ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ. Τερψιγούδης, μερχι ποὺ πέθανε, στη μεγαλείτερη έκκληση της Ζασσάνθης. Το παραδοσιόνευτο είναι πάς κατηγορήθηκε πάντοτε ός απεγκλωπός από τοὺς ἀντιτάλους του. Έγινε μάλιστα καὶ δίκη, καὶ κατώθιστως ὅχι μόνο νά άθινωθή, ἀλλὰ καὶ νά ἀποδεῖξη τὴν ἀγενείαν τητα τῆς ψυχῆς του καὶ τὴν ἀγάνθιότηταν τῶν σαυτικῶν του διαδεσσεων... Το γεγονός είναι πάς ό Κοινωνίης δὲν έγινε μόνο σάτυρος, έκανε και κοινωνική πολιτική, αποκαλύπτοντας σχάραδα και κλέφον, καὶ τοὺς άφοντολόγους απαγγέλλοντας τη δημιαριθμούσαν.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΥ κ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΙΡΟΦΥΛΑ

Н МАУРН ПАНАГІА

Η ιστορία της εικόνως της «Μάυρης Παναγίας». Μετά τη σταύρωσι του Χριστού. Πώς ότι «Αγιος Λουκᾶς ἐξωγράφισε την Παναγία. Η περιπέτεια της σγίας Εικόνες». Πώς την βρήκε ή «Αγία Ελένη. Η βυζαντινή βασιλοπετούλα στη Ρωσία. Ο θανάτος της. Η «Μάυρη Παναγία» στην Πελονία. κτλ. κτλ.

B'.

ΔΟΥ σήμερα ή συνέχεια καί τὸ τέλος τῆς
βλασφεμίας Ἰστορίας τῆς θραύσης Βασιλοπούλου από
τούν Βιζαντίου "Αννας", ή όποια δέχτηκε να
γίνεται γυναίκα τοῦ βαρόνου βασιλέως τῆς
Ρωσίας Βλαδιμήρου, για νά σώση τὴν πα-
τρίδια της ἀπὸ τὴν φωνήν εἰδοβάλη. "Οποιο-
γράψαμε στὸ προηγουμένῳ φύλλῳ, ή μαρτυ-
ρίζῃ βασιλοπούλα είχε πάρει μαζί της στὸ
μαρονό της ταξεῖδι καὶ μιὰ θυματονογή-
ειόνα τῆς Παναγίας, για νά τὴν φιλάνη καί
να τὴν προστατεύειν.

Καὶ νὰ τί ἀναφέρει ἡ παράδοσις γιὰ τὴν εἰκόνα αὐτή;

Ο συζυγος της Παρθένου Ιωσήφ, ξύλουργός το ἐπάγγειλμα, εί-
χε κατασκευαστεί ἕνα τραπέζι ἀπό ξύλο νιπταρισμένο. Στο τραπέζι αὐτῷ
κατεύθυνες ἡ Ἀγία Οἰκογένεια, δηλαδή ὁ Ἰωσήφ, η Μαρία καὶ ὁ μι-
κρὸς Ἰησοῦς. Ἀλλὰ δ ἔχοιτος γρήγορα χωρίστηκε ἀπό τοὺς γηγένους
γονεῖς του για ν' ἀφοισιωθῇ στην ἀποστολική του Ἰωνί, πού τὸν ἐφερε
ῶς τὸν Γολγοθᾶ.

"Οταν σαρωθήσει άπό τους Ἐβραιῶν ό Χριστός καὶ τὸ πατριόν του σάτι φίμως νὴ μητρέα του κατέφευγε στο σάτι τοῦ Ζεβεδαίου, πατέρα τῶν δύο μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ καὶ Ἀποστόλων, τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωάννου. "Ετοι, καὶ τὸ οἰνογενεῖαν τραπεῖ ποιῆσε φτιάσει ὁ Ἰωάννης μὲ τὰ ίδια τοῦ τὰ χέρια, μετεφέρει στο σάτι τοῦ Ζεβεδαίου.

Ο Αγιος Λουκας, μαθητης του Ζεβεδαιου, πήγαν συχνά στο σπίτι του για να παρηγορη την πονεύμενη μητέρα του Χριστού, που έμενε πειά κατάλειπτη και ωφελούσε πικρά για τόν αδικη και τρομερό θάνατο του άγαμημένου της πατιδιον.

Μια μέρα, ἐνώ η Μαρία ἐκλαγεῖ ὅπως πάτα,
γία καὶ τῇ διαφθορᾷ. 'Ο φριόλος τοῦ Κουτούζη πα-
γίνεται χωντανὸς μέχρι τὰ σήμερα. 'Ο δὲ ποιητής
Σόλωμος τὸν απαντάσιο τοῦ Κουτούζη λέει: «Οὐέτι εἰ ὁ τοῦ
Φαντάξεται πάως σηρωνετάει ἀπό τὸ μάνιμα του καὶ
τρεποτεῖς ἀγρύπνοι τὸν διαβάτην».

πατικά είναι ακούει τους οικανέτες:
Νά σου δό ίσκιος του Κουνούπη...
καθώς πάντα έσυνηθούσε
δυσχά ώμουρφα φρούριαν
κι' έδειχνε καμαρωτά
τὸ καπέλλο του στραβά.
Εἰς τὸ πονήρο του χείλο
ποσιάζει ὄχθοι καὶ φίλο
ἔλεπα με θαυμασμό
πονήξ αἱκάμη τὸ πικρό
τὸ συνθισμένο γέλιο...

Σχολιάζοντας τοὺς στίχους αὐτοὺς ὁ Ἰάκωβος Πολιλᾶς, μᾶς ἔδωκε τὴν ἐξῆς ἀμύμητη εἰκόνα του:

«Κοντούδης : Παπᾶς, ποιητής σταυρικός και ζωγράφος. Ή μεγάλη πυρία και αἰσχρότης την σατυρικών του ποιημάτων τὸν ζθεφανός ήταν τὸς ἔλεγος ὅτι μόνος του φίλος και συντροφός ἦταν ἀγαπημένη του γάτα ἐφαντέο και εἰς ταῖς στολαῖς ζωγραφήματα τουν, κάποτε και εἰς τὰ εἰκόνισμα ἄλλα πράγματα ἀνάμοστα εἰς τὸν ἑρόν χαρακτήρα συνήθεια νὰ δείχνεται κοσμικός λεβεντής. Κυρίων ὡς ταῖς φτεργανίσ: σκαλατούνγα κόκκινα τσιτα μὲ γάγκον. Στραβόδ έβαστούσε τὸ χαμηλό καὶ τον, τὸ δόποιν ἐσυνηθόδσαν νὰ φοροῦν εἰς τηνάσσα».

Τέτοιος ήταν ὁ κύκλος τῶν σατυρικῶν καὶ λιθελλογράφων τῆς 'Επτανήσου κατὰ τὸ διάστημα τῆς Βενετοκαταίας. 'Η σάτυρα δὲν ἔκ τεινόντα βέβαια στὴν πολιτική, ἀπὸ φύσης διώσα στὴν κοινωνικὴν δρόδον κανονιζότατα. 'Επαπές κοκκάλα. Καὶ ποικιλότατα θέματα παρεῖχαν ὡς ψωφαρχόντες τῶν νησιών, ποιὶ βιασάντας καὶ τιμωνούσας τὸν λαό, αὐτὸν κατὰ βάθος σπληνότας καὶ καιμικότατον. Αύτοὺς ποὺ γιὰ γάλ τύνοντος δὲ Μαρτελάος, αὐτὸν δὲ Κουπούνης, αὐτὸν δὲ Δανελάκης, αὐτὸν τέλος καντηριάσει κι' ὁ ἀμύνητος Γουζέλης στὸ «Χάση του κι' ὁ Μάτεος στὸ «Βάσιλειον του. Γενικῶς, μποροῦμε να πούμε ότι μόνο ΟΛΑ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΣΤΡΩΜΑΤΑ τῆς Ἐπτανήσου παρεῖχαν πλούσια στοιχεῖα στὴ σάτυρα. Κάθε 'Ἐπτανήσιος εἶνε κι' ἔνα ιδιαιτερός χαρακτηριστικός τύπος, που τὸ κωνιφορικό στοιχεῖο τοῦ ελατού τὸ κωνικό, τὸ ἀστρικόνθιστο, τὸ ίδιμετρο, τὸ ποπαλόδειο καὶ ταπεζεύνων.

Ἐτσι, ἀντὸς ὁ τόπος τροφοδότης τὴν σάτυρα καὶ τὴν λιθελογραφία μὲν τὸ πλήθυος τῶν τύπων τῆς ϕοινικίας του.

'H Buxantinή βασιλοποῦλα "Annas:

ὅ Λουκᾶς σπεύστηρε νὰ φτιάσῃ τὴν εἰκόνα της, διαωνίζοντας ἔτοι τῇ γλυπτεῖ καὶ σεμνῇ μορφῇ της. Ήρθε λοιπὸν τὰ χρώματα του καὶ τὰ πινέλα του καὶ τῇ ζωγραφίσει πάνω στὸ οίκογενευά της τραπέζη, σὲ φωτισμὸ μέγεθος. Στὴν εἰκόνα αὐτὴ τοῦ Λουκᾶ ἔβλεπε κανείς, κατὰ τὴν παράδοσιν τὴν ἀληθινὴν μορφὴν τῆς μητέρως τοῦ Χριστοῦ.

"Οταν ή χριστιανική θρησκεία βρισκόταν σε μεγάλο κατατρεγμό από τούς ειδωλολάτρας αιτοφράτορας, οι Χριστιανοί έζηρυθαν τό ειλικρίνια αυτό της Θεοτόκου στην Παλαιστίνη, δύον κ' έμεινε ἐπὶ τρεις αἰώνες. "Οταν δώμας ή μητέρα του αιτοφράτορας Κωνσταντίνον, ή 'Αγια 'Ελένη, πήγε ταξεδίδι στοὺς 'Αγίους Τόπους, βρήκε τὴν περιφράντη είνοντα καὶ τῇ μετέφερε από τη Γαλιλαία στην Κωνσταντίνοπολι, μαζί μὲ τὸ τίμον ἔνυλο τοῦ σταυροῦ, πάνω στὸν δύπολο εἶχε μαρτυρήσει ὃ μᾶς τοῦ Θεοῦ.

Μόλις γίνηκε γνωστή στήν Κωνσταντινούπολι ή ιστορία τῆς εἰκόνος, δύος ὡς λαζί έτρεξε νά τὴν προσκυνήσῃ καὶ ἀπὸ τότε θεούητρης ἦν ἄστο τὰ καλότερα κειμενά τῆς Ὁροθόδοξας. Ἀπό πολλὰ μέρη ἔτρεχαν πλέον στὴν Πόλη νά προσκυνήσουν και νά δοῦνται τὴν ἀγνησινὴν μοσχὴν τῆς πονεμένης Θεομήτορος, ζωγραφισμένη ἀπό τὸν Δούκα. Ἐπὶ πλέον ὡς λαζί ἀτέδινος στὴν εἰκόνα πολλὰ θαύματα καὶ τὴν ἐλάτερεν μὲ φανατισμό.

Τὴν εἰκόνα ἀπὸ λοιπόν, τὴν θαυματουργὸν εἰ-
κόνα τῆς Παναγίας, τὴν ἀληθινὴν εἰκόνα τῆς Θεο-
τόκου, πῆρε μαζύν της στὴν γιονοσκεπὴ καὶ βώ-

τούς, οικεία μάστις της στην χρονολογία και μαζί^{***}
βαρη Ρωσία ή Βιζαντινή βασιλοπούλα.

Μετὰ τοὺς γάμους τοι ὁ βασιλεὺς Βλαδίμη-

μετα τούς γιανίσκους ή... οι αυτοί επιλέγονται
εδώποτε πάνω ώς γιανίσκο... δύορ στό Βαζάν-
τιο τή Χερσόνησα, πού είχε κυριεύει. "Επειτα,
μαζίν με τή νέα σινάγον του έπιγυνα στό Κιέβο,
όπου έδημοσιεύεσθαι ένα νόμο, διά του διόπιού υπο-
στηνείσθαι όλους τούς Ρώσσους νά βαφτισθούν Χρι-
στιανούν.

Στήν πρωτείνουσά του ὁ Βλαδιμηρός ἔχτισε μετα τὸν γάμο του μὲ τὴν Βιζαντίνην βασιλοπούλα μεγαλοπετεῖς χριστιανικοὺς ναούς, τοὺς ὅποιους ἐστόλιος μὲ τὰ ἀγάρια λειψάνα καὶ τὰ εἰ-
κόνες ποι είχε φέρει μαζὶ τῆς ἡ σύνοδος του ἀπὸ τὸ Βεζάντιον. Ἀρχέτευκτες καὶ καλύτεργα εἴ-
τρεξαν τότε ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν στὴν Ρω-
σία, διον βρήκαν πολλὰ ἔργασια. Μαζὶ μὲ τοὺς
ἄλιούς ναούς, ὁ Βλαδιμηρός ἔχτισε καὶ μιὰ με-
γαλοπετεῖη μητρόπολι, ἀμφεψουμένη στὴν Πανα-
γία. Διώλου παράδοξο, στὴ μητρόπολιν αὐτῇ γὰρ ἐ-
ποτεθήσει τὸ "Ἄννα καὶ τὴν εὐόνα τῆς Πανα-
γίας τὸν Ἄγιον Λουκᾶ". Ἐγήστη ἐπίστος ἡ Βι-
ζαντίνην βασιλοπούλα νὰ τῆς στεῦλουν ἀπὸ τὴν
Πόλιν ἔναν ἐπιστόλο γάν νὰ κατηχήσῃ τὸν φωτι-
σιοκαὶ λῶ ποτεστιανὴν θορησεῖα.

Κάποιος Ρώσος χρονογράφος της ἐποχῆς ἀναφέρει ὅτι λίγον καιρὸν ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἀφίξεων τῆς στὴν Ρωσία, ἡ Ἀννα ἀρρώστησε σοβαρά.

Ισως τὴν πείραξε τὸ βαρὺ κύπα καὶ ἡ διαφορετικὴ ζωὴ τῆς μακρονῆς αὐτῆς χώρας. Οἱ διοῖς ὁ χρονογράφος προσθέτει, ὅτι μετὰ καὶ φόβον ἔχει τὸν οὐρανόν. Αὖτα πάρεστρυπε μὲ τὴν βοήθεια τῆς θαυματουργοῦ Παναγίας πούσῃ πάρει μαζύν της. Μολάτωτα, ἡ ὁδοιά Βιζαντινή βασιλοπούλα δὲν ξέπησε καὶ ποιῶν καρδο σὴν νέα της αὐτῆς πατριδία. Έγινεν καὶ μαραζόντα στραγγά. Καὶ ω̄ πλεις τις περιποιήσεις τοῦ τοπικοῦ πολιτισμοῦ στέψανται σταύρον 2011.

σεις του συγκρονη της Βλαδιμήρου, πενθάνε στα 1011.

Οι χρονογράφοι του Βυζαντίου θεωρώντων διτή ή "Αννα πέθανε ενύαριστη μέρι, μιατί με τή θυσία της κατώρθωσε δχι μόνο νά βηθήση καί νά σώση τὴν πατρίδα της, ἀλλά καί νά γίνη ή μαρούμη νά διαδικτή δρ χριστιανισμού στην ἀπέραντη Ρωσία. Καί τὰ δύο αὐτά μεγάλα καὶ ἔξιν τὰν ἐκπατούσιν την καί τὴν ἄγιην τὰ δύο ον

μεγαλα καλα αξιζαν τον εκπατρισμό της και τη ψων της οικουληρη.

Τί άπέγινε ή θαυματουργός; Παναγία, ή ζωγραφισμένη άπο τὸν Λουκάν, μετά τὸν θάνατο τῆς "Αγίας; Κατὸ τὴν παράδοσι, τὸ θαυματουργὸν εἰκόνισμα μεταφέρθηκε, ἄγγειο στοῦ ποιούν, στὴν Πολωνίᾳ. "Έκανε κὶ ἐκεῖ πολὺ θαυμάτα, διαν κάποτε, ποὺ ὡς Πολωνοί πολεμοῦσαν μὲ τὸν Τατάρον, ἔνα ἐχθρικὸ βέλος μπήκε αὐτὸν τὸ παράθιμο στὴν ἑκάλσια ποὺ φυλαγόταν ἡ εἰκόνα καὶ παρφώθηκε πρόσδοτο τῆς Θεοτόκου. Ήγεινα νύχτα, ἡ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας είλε στ' ὕειρο τὸν ἔναν ἄγγελο, ὃ διποὺ τὸν ὑπόδειξε νὰ κτιστὸν μοναστηρὶ στὴν πανηγήρη κωφή πι τὸ Γιάσνα-Γόρδα (Λαμπτερὸν Βουνοῦ) καὶ νὰ μεταφέρῃ ἐκεῖ τὸ εἰκόνισμα. Τὸ μοναστῆρι κτίστηκε, με τεφέρθη σ' αὐτὸν ἡ θαυματουργὴ Παναγία κι ἀπὸ τότε γίνεται ἐκεῖ κάθε δεκαπενταύγουστο, πανηγῦρι γιὰ τὴ χάρι της, ἡ ὁποία κάνει πάλι θαυμάτα. "Ο γνωστὸς Πολωνὸς μυστιστοριογάφος Σιέγκεβιτς γράφει στὸ μυθιστόρημα του «Κατακλυσμός», διτὶ κατὰ τὸν 16 αἰώνα ἡ Παναγία ἔσωσε τὴν Πολωνίαν ἀπὸ μάτι τρομερὴ ἐπιδρομὴ Σούνηδων.